

Asia: VN/144/2022

Hallituksen esitys eduskunnalle työttömien opiskelua ja työttömyysturva-oikeutta koskevaksi lainsäädännöksi

Yleisiä huomioita esityksestä

Voitte kirjoittaa huomionne alla olevaan kenttään.

Varsinais-Suomen TE-toimisto toteaa, että esitetyt opiskeluun liittyvät työttömyysturvalain muutokset selkeyttävät opiskeluasioita sekä asiakkaiden, että asiantuntijoiden näkökulmasta. Varsinais-Suomen TE-toimisto toteaa samalla, että julkiseen työvoima- ja yrityspalvelulakiin esitetyissä muutoksissa omaehtoisten opintojen tukemisesta työttömyysetuudella nähdään ristiriitaisuuksia.

Lausuttavaa luonnoksen työttömyysturvalakia koskevista muutosesityksistä

Voitte kirjoittaa huomionne alla olevaan kenttään.

Nykyisessä tilanteessa harrastusluonteisten ja työttömyysturvan kannalta selvitettävien opintojen rajanveto on ollut tulkinnanvarainen. Tämän vuoksi on hyvä, että esitetyssä muutoksessa on selkeästi määritelty opinnot, joiden vaikutusta työttömyysetuuteen kuuluu selvittää ja muiden opintojen osalta ei selvitetä, eikä työnhakijan tarvitse niitä myöskään TE-toimistolle ilmoittaa. Esityksessä on myös kannatettavaa se, että työsuhteen aikana alkaneet opinnot voidaan katsoa sivutoimisiksi ilman erillistä määritelmää työskentelyn kestosta, jos työsuhteen päättymisen syy on tuotannollinen ja taloudellinen syy tai lomautus eli työskentely päättyy syystä, johon työnhakija ei voi vaikuttaa.

On myös hyvä, että oikeutta työttömyysetuuteen lyhytkestoisten opintojen aikana ei menetä kokonaan hyvin lyhyistä, alle 3 kk kestävästä opinnoista. Nykytilanteessa mahdollisuus lyhytkestoiisiin opintoihin on voinut tulla käytetyksi hyvinkin lyhyen koulutuksen aikana, koska oikeutta lyhytkestoiisiin opintoihin ei ole voinut säästää myöhemmin alkavaan koulutukseen.

Esityksen mukaisesti työllistymistä edistävien palvelujen aikaiset opinnot eivät vaikuttaisi oikeuteen saada työttömyysetuutta. Tämä on myös hyvin kannatettava muutos, koska erityisesti perustutkinnon suorittaminen näyttöinä työllistymistä edistävän palvelun aikana aiheuttaa aika ajoin epäselviä tilanteita. Työnhakijalle on saattanut kertyä liikamaksua, kun hänet on takautuvasti todettu päätoimiseksi opiskelijaksi, koska työnhakija on osallistunut oppilaitoksessa näyttöjen suorittamisen lisäksi vähäisessä määrin myös itse opiskeluun.

Lausuttavaa työttömyysetuudella tuettuna omaehtoisia opintoja opiskelevien palveluprosessista ja työnhakuvelvollisuudesta

Voitte kirjoittaa huomionne alla olevaan kenttään.

Työnhakuvelvollisuuden kiristäminen niiden omaehtoisen opiskelun tuella opiskelevien osalta, joilla on jo ammatillisia valmiuksia antava koulutus ja näille esitetyt kolmen kuukauden välein käytävät työnhakukeskustelut eivät tue ammatillisen osaamisen kehittymistä, koulutustason nostoa ja työllistymistä pidemmällä aikavälillä.

Moni korkeakoulutettu on saattanut käyttää opintotukikuukautensa jo ensimmäiseen, huonosti työllistävään tutkintoon. Näillä työttömillä ei ole mahdollisuuksia suorittaa toista maisteriohjelmaa, pedagogisia opintoja tai muuta vastaavaa opintotuella ja lisäksi pedagogisten opintojen pakollisia harjoitteluja on mahdotonta työssäkäynnin ohella tehdä. Esim. erityisopettajista ja sosiaalityöntekijöistä on huutava pula ja Varsinais-Suomen TE-toimisto katsoo, että olisi yhteiskunnallisesti ja koulutuspoliittisesti järkevää saada nämä henkilöt pätevoidettyä, vaikka he voivat epäpätevinäkin työllistyä sijaisuuksiin.

Niille opiskelijoille, joita tulee koskemaan täysimääräinen työnhakuvelvollisuus, tulee asetettu velvollisuus haittaamaan opintoihin keskittymistä ja lisäämään opintojen etenemättömyydestä johtuvaa tuen takaisinperintää. Korkeakouluopinnoissa edellytetty 60 op:n suorittaminen vuodessa vaatii täysipäiväistä opiskelua. On ristiriitaista, että TE-toimisto ensin toteaa asiakkaalla olevan koulutustarve ja koulutuksen olevan tarkoituksenmukaisin tapa tukea työllistymistä, mutta samalla pakottaa töihin opintoihin keskittymisen sijaan. Varsinais-Suomen TE-toimisto näkisi parempana omaehtoisen opiskelun tuen kriteerien tiukentamisen kuin tämän esityksen mukaiset toimet.

Lausuttavaa opiskelua koskevasta työttömyysturvan käsittelyprosessista

Voitte kirjoittaa huomionne alla olevaan kenttään.

HE 61/2022 on esitetty, että alueellisella TE-toimistolla on mahdollisuus antaa lausunto päätoimisista opinnoista tilanteissa, joihin ei liity harkintaa. Lisäksi on todettu, että velvollisuus lausunnon antamiseen on viime kädessä Uudenmaan TE-toimistolla. Varsinais-Suomen TE-toimisto katsoo, että työnjako jää epäselväksi ja näkemykset siitä, että lausuuko vastuualue vai alueellinen toimisto voivat vaihdella. Tämän vuoksi Varsinais-Suomen TE-toimisto toivoo, että työnjako määriteltäisiin opintoihin liittyvien työttömyysturva-asioiden selvittämisessä tarkemmin.

Esityksessä todetaan, että työttömyysturvalaissa mainitaan tyhjentävästi opinnot, joiden vaikutusta työttömyysetuuteen tutkitaan laajuuden perusteella. Esityksessä todetaan myös, että alueellinen TE-toimisto voi lausua opinnoista, jotka jäävät laajuuden perusteella päätoimisten opintojen rajasta. Jotta tämä voidaan ratkaista, on työnhakijalta saatava tarkempi selvitys suoritettavista opinnoista ja niiden laajuudesta. Jos tässä yhteydessä opintopiste/opintoviikko/osaamispiste tai tuntiraja ylittyisi, niin siirtyisikö lausunnon antaminen siis vastuualueelle? URA-järjestelmä ei tällä hetkellä mahdollista opintoja koskevan sähköisen liitelomakkeen liittämistä peruskäsittelyn selvityspyyntöön, mikä taas voi pitkittää käsittelyprosessia, jos asiakkaalta ei saadakaan kerralla kattavasti riittäviä tietoja lausuttavista opinnoista tai jos opinnoista tulisikin lausua työttömyysturvan vastuualueelle, jolloin

mahdollisesti jouduttaisiin tekemään kokonaan uusi selvityspyyntö sähköisellä liitelomakkeella. Varsinais-Suomen TE-toimisto ehdottaa, että laissa mainittujen laajuuden perusteella ratkaistavien opintojen lausumisvastuu olisi kokonaisuudessaan työttömyysturvan vastuualueella.

Esityksen mukaan opiskeluun liittyvien lausuntojen antamista ollaan oleellisesti siirtämässä vastuualueelta alueellisille TE-toimistoille. Asiantuntijalausuntojen antaminen keskitettiin lokakuussa 2021 Uudenmaan TE-toimistoon työttömyysturvan vastuualueelle ja samassa yhteydessä resurssit laskettiin ja jaettiin tarkoin. Varsinais-Suomen TE-toimisto katsoo, että esityksen mukainen muutos opintoihin liittyvien työttömyysturvalausuntojen laajasta siirtämisestä lisää huomattavasti alueellisten TE-toimistojen työtä opiskeluasioihin liittyvien selvitysten käsittelyn ja työvoimapolitiittisten lausuntojen antamisen muodossa. Tämän lisäksi alueellisille TE-toimistoille tulee lisää perehdytettävää ja yksittäisille asiantuntijoille lisää uuden oppimista muutenkin erittäin kuormittavassa työtilanteessa. Opinnoista alueilla annettavat työvoimapolitiittiset lausunnot olisivat suurelta osin työttömyysetuuden estäviä lausuntoja, joissa työnhakija todetaan päätoimiseksi opiskelijaksi. Tällöin myös lausuntojen pohjalta annettuihin maksajan päätöksiin on odotettavissa enenevässä määrin valituksia, joihin lausunnon laatiminen siirtyisi vastuualueelta alueellisille TE-toimistoille. Varsinais-Suomen TE-toimisto katsoo myös, että opiskeluun liittyvien työttömyysturvasioiden syvällisemmän oppimisen hajauttaminen kaikille asiantuntijoille vie turhaan resurssia alueiden TE-toimistoissa, eikä näin ollen nopeuta asian käsittelyä.

Paukku Hannele
Varsinais-Suomen TE-toimisto